

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

YUCOM
Komitet pravnika
za ljudska prava

CHRIS

Mreža Odbora za ljudska prava u Srbiji CHRIS
Network of the Committees for Human Rights in Serbia CHRIS

ŠTA DA RADIM

**KAD MI STIGNE
POZIV
ZA SVEDOČENJE?**

**OTVORENA
VRATA
PRAVOSUĐA**

Izdavač

Komitet pravnika za ljudska prava – YUCOM
Kneza Miloša 4, 11103 Beograd

www.yucom.org.rs

Za izdavača

Katarina Golubović

Suizdavač

Mreža odbora za ljudska prava u Srbiji CHRIS

Priredili

Ivana Milovanović,
sudija Osnovnog suda u Nišu i član
Foruma sudija Srbije

Dr Katarina Golubović,
advokat, komitet pravnika za ljudska prava –
YUCOM

Maja Kamenov,
Mreža odbora za ljudska prava u Srbiji CHRIS

Dragan Đorđević,
Mreža odbora za ljudska prava u Srbiji CHRIS

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

Vodič „Šta da radim kad mi stigne poziv za svedočenje?“ nastao je kao realizacija aktivnosti Mreže odbora za ljudska prava u Srbiji CHRIS u okviru projekta „Otvorena vrata pravosuđa“ koji realizuje Komitet pravnika za ljudska prava – YUCOM uz podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Stavovi izneti u ovoj publikaciji ne odražavaju nužno stavove Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

ŠTA DA RADIM

KAD MI STIGNE POZIV
ZA SVEDOČENJE?

Beograd • 2019

SADRŽAJ

UVOD	9
KO JE SVEDOK?	10
U KOJIM ME POSTUPCIMA MOGU POZVATI ZA SVEDOKA?	11
SVEDOČENJE U PARNIČNOM POSTUPKU	13
Kako se dostavlja poziv za svedočenje?	13
Gde se dostavlja poziv za svedočenje?	13
Šta se dešava u situaciji u kojoj Vas dostavljač ne zatekne u stanu ili na radnom mestu?	14
Šta ako Vi ili član Vašeg domaćinstva ipak odbijete da primite sudski poziv?	14
Da li moram da se odazovem pozivu?	14
Koje su posledice nedolaska u sud?	15
Da li sam uvek u obavezi da svedočim?	16
Šta bi trebalo da ponesem na suđenje?	16
Šta se dešava kada dođem na suđenje?	17

Da li će mi biti plaćeni troškovi koje imam da dođem na sud?	20
Saslušan sam kao svedok. Zbog čega me ponovo zovu?	21
SVEDOČENJE U KRIVIČNOM POSTUPKU.	22
Kako se dostavlja poziv za svedočenje?	22
Da li moram da se odazovem pozivu?	24
Koje su posledice nedolaska u sud?	24
Da li sam uvek u obavezi da svedočim?	25
Šta ako neko pokuša da utiče na moje svedočenje?	26
Da li mogu da dobijem zaštitu od suda kad svedočim i iz kojih razloga?	26
Šta se dešava kada dođem na suđenje?	27
Kako izgleda postupak saslušavanja svedoka?	28
Šta ako ne želim da odgovorim na određeno pitanje?	29
Saslušan sam kao svedok. Zbog čega me ponovo zovu?	29

SVEDOČENJE U PREKRŠAJNOM POSTUPKU	30
Šta ako se ne odazovem pozivu suda?	30
Da li sam uvek u obavezi da svedočim?	30
Imam još mnogo pitanja. Gde da pronađem odgovor?	31
SVEDOČENJE U UPRAVNOM POSTUPKU	32
Ko, kada i kako dostavlja poziv za svedočenje?	32
Šta se dešava ako odbijem da primim poziv?	32
Šta se dešava kada nikoga nema kod kuće?	33
Da li članovi moje porodice i moje kolege koje zatekne dostavljač na adresi moraju da prime poziv?	33
Da li moram da se odazovem pozivu?	34
Koje su posledice nedolaska u prostorije organa?	35
Da li sam uvek u obavezi da svedočim?	35
Šta ako ne želim da odgovorim na određeno pitanje?	36
Šta se dešava kada dođem na usmenu raspravu?	37

Kako me ovlašćeno lice saslušava? Da li mi, pored ovlašćenog lica, još neko postavlja pitanja?	38
Kako da znam da je kraj svedočenja?	39
Da li će mi biti plaćeni troškovi koje imam da dođem u službene prostorije organa?	40
Saslušan sam kao svedok. Zbog čega me ponovo zovu?	40
POSLEDICE LAŽNOG SVEDOČENJA.	41

UVOD

Vodič „Šta da radim kad mi stigne poziv za svedočenje?“ namenjen je građanima i građankama kako bi se upoznali s pravima i obavezama koja imaju u postupcima pred sudom ili organom uprave, u kojima učestvuju u svojstvu svedoka. Takođe, ima za cilj da objasni nedoumice koje građanke i građani imaju o svedočenju u parničnom, krivičnom, upravnom i prekršajnom postupku. Svakome se može desiti da se nađe u situaciji koja ga može proizvesti u svedoka, te je zato veoma važno da znamo svoja prava i dužnosti.

Vodič ne predstavlja pravni savet i ne može prejudicirati ishode sudskih i drugih postupaka.

KO JE SVEDOK?

Svedok je lice koje ima posredna ili neposredna saznanja o činjenicama koje se utvrđuju u postupku pred sudom ili upravnim organom. Stoga, ispitivanje svedoka predstavlja jednu od najznačajnijih radnji dokazivanja u svakom postupku. Dokazivanje neke činjenice koja je presudna za donošenje odluke najčešće zavisi isključivo od iskaza svedoka. To ukazuje na značaj svedočenja u sudskom postupku, pa je zato propisana **generalna dužnost svedočenja**.

I pored navedene važnosti svedočenja, međutim, poziv za svedočenje ili bilo kakav kontakt sa sudom ili upravnim organom, kod većine građana i građanki uglavnom izazivaju neprijatan osećaj.

Kada primimo poziv za svedočenje, obično postavljamo veliki broj pitanja:

- da li moram da se odazovem pozivu;
- kome i gde treba da se javim;
- da li sam u obavezi da svedočim;
- šta ako ne želim da svedočim ili bi me svedočenje dovelo u neku neprijatnu situaciju?

U KOJIM ME POSTUPCIMA MOGU POZVATI ZA SVEDOKA?

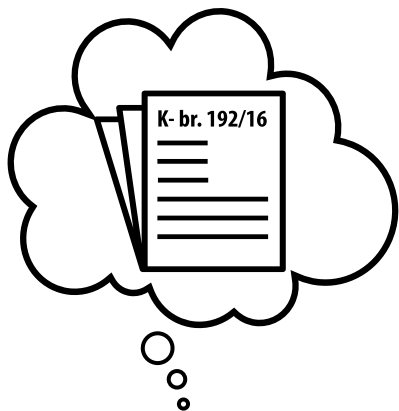
Svedok se zove u svim vrstama postupaka u kojima se odlučuje o nečijim pravima, obavezama, kaznama ili sankcijama. Možete biti pozvani kao svedok u parničnom, krivičnom, prekršajnom postupku ili u upravnom postupku.

Parnični postupak je postupak u kojem se odlučuje o nečijem imovinskom, porodičnom, radnom pravu i nekom drugom građansko-pravnom odnosu.

Krivični postupak je postupak u kojem se utvrđuje da li je neko lice izvršilo krivično delo i, ukoliko jeste, izriče mu se krivična sankcija.

Prekršajni postupak je postupak kojim se utvrđuje da li je neko lice učinilo prekršaj i, ukoliko jeste, izriče mu se prekršajna sankcija.

!!! Ove postupke vodi sud koji je naznačen na koverti kao pošiljalac poziva.

Upravni postupak je skup pravila kojima državni organi i organizacije, organi i organizacije pokrajinske autonomije, organi i organizacije jedinica lokalne samouprave, ustanove, javna preduzeća, organi kojima je poverena regulatorna uloga i fizička lica kojima su poverena javna ovlašćenja rešavaju po nekoj upravnoj stvari tj. pojedinačnoj situaciji. Upravni postupak se završava donošenjem rešenja. Upravni postupci su građanima/kama poznati iz svakodnevnog života, jer se svakodnevno sreću s rešenjima organa i organizacija javne uprave, kao što su ostvarivanje prava na dečji dodatak, izdavanje građevinske dozvole, utvrđivanje poreza na imovinu, određivanje stepena invaliditeta nekog lica, rušenje garaže i sl.

!!! Upravni postupak vodi određeni upravni organ, koji je naznačen na koverti kao pošiljalac poziva.

O kojem je postupku reč, **možete videti iz poziva** koji nosi oznaku organa koji poziva (npr. Osnovni sud u Kruševcu, Više javno tužilaštvo u Leskovcu, Prekršajni sud u Beogradu, Poreska uprava), oznaku predmeta (npr. ako je u pitanju parnični postupak, na pozivu će stajati P, P1, broj i godina; ako je u pitanju krivični postupak, na pozivu će stajati K, broj i godina; ako je u pitanju prekršajni postupak, na pozivu će stajati Pr, broj i godina).

SVEDOČENJE U PARNIČNOM POSTUPKU

Zakon o parničnom postupku predviđa da se u svojstvu svedoka mogu saslušati samo lica koja su sposobna da daju obaveštenja o činjenicama koje se dokazuju. To znači da se kao svedok u postupku poziva lice za koje se pretpostavlja da bi moglo da dâ informacije o samom sporu, a s obzirom na to da je npr. prisustvovalo nekom događaju ili se pretpostavlja da su mu bitne informacije saopštene u nekom trenutku .

Kako se dostavlja poziv za svedočenje?

Pozivi u parničnom postupku se dostavljaju lično, posredstvom sudskog dostavljača, pošte, lica registrovanih za obavljanje poslova dostavljanja, drugih državnih organa, lica s javnim ovlašćenjima.

Kada Vam se dostavlja sudsko pismeno, uvek imate prava da zahtevate da dostavljač dokaže da je ovlašćen za dostavljanje, ali i Vi imate obaveznu da pružite dostavljaču podatke o svom identitetu.

Gde se dostavlja poziv za svedočenje?

Dostavljanje poziva za svedočenje vrši se po pravilu na prijavljenoj adresi prebivališta ili boravišta.

Bitno je da znate da se dostavljanje može izvršiti svakog dana na radnom mestu u radno vreme ili u stanu u periodu od 7 do 22 časa. Dostavljanje u drugo vreme ili na drugom mestu može da se izvrši samo ako za to postoji posebna odluka koju je dostavljač dužan da pokaže.

Šta se dešava u situaciji u kojoj Vas dostavljač ne zatekne u stanu ili na radnom mestu?

- Predaje pismeno odraslom članu domaćinstva, koji ima obavezu da ga primi.
- Predaje pismeno drugom zaposlenom, ali samo ukoliko ta osoba želi da primi poziv.
- Ukoliko ne može da izvrši dostavljanje na navedeni način, dostavljač će poziv pribiti na vrata stana ili prostorija mesta u kojem ste zaposleni.

Šta ako Vi ili član Vašeg domaćinstva ipak odbijete da primite sudski poziv?

Ukoliko primite poziv, dužni ste da potpišete dostavnicu/potvrdu o izvršenom dostavljanju, kao i datum prijema. Ako odbijete da potpišete dostavnicu, dostavljač će to zabeležiti na dostavnici i napisati dan predaje. **Ovim se smatra da ste primili poziv.**

Da li moram da se odazovem pozivu?

Ako ste primili sudski poziv, bilo u parničnom, krivičnom, prekršajnom ili upravnom postupku, ili Vam je dostavljen na neki

od prethodno navedenih načina, **imate obavezu da se odazovete pozivu u vreme i mesto koji su navedeni u pozivu.**

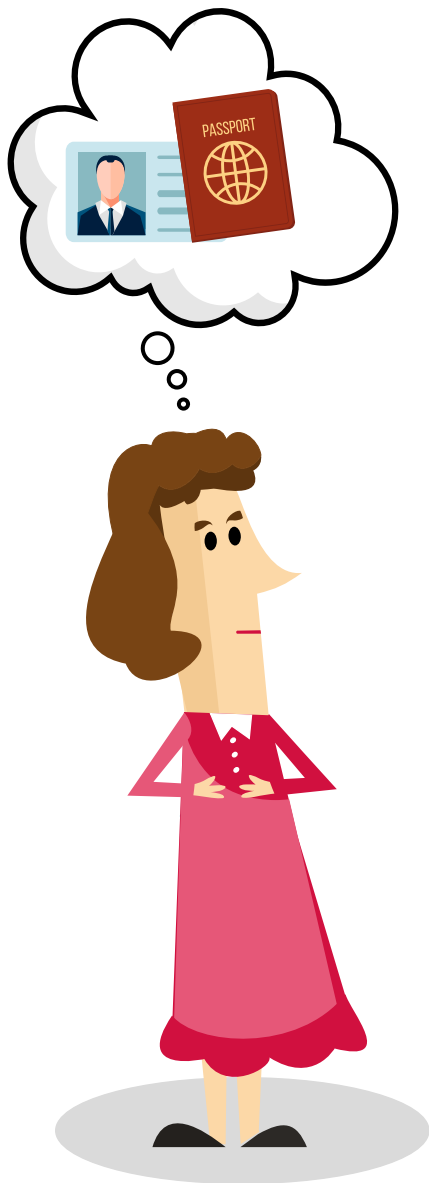
Ukoliko iz opravdanih razloga (zdravstvenih, putovanja i sl.) niste u mogućnosti da se odazovete pozivu suda, **morate obavestiti sud o razlozima nedolaska i za to dostaviti dokaze.** U suprotnom, možete snositi posledice neopravdanog odsustva.

Ukoliko iz opravdanih razloga niste u mogućnosti da dođete u sud ni u nekom dužem vremenskom periodu (npr. zbog starosti, bolesti), potrebno je obavestiti sud o tome i za to dostaviti dokaze. Sud može odlučiti da Vas ispita van suda (u stanu ili drugom mestu koje Vam odgovara) ili putem tehničkih sredstava za prenos slike i zvuka.

Koje su posledice nedolaska u sud?

Ukoliko se ne odazovete na poziv suda ili ne opravdate izostanak, pa čak i ako se neopravdano udaljite s mesta na kojem treba da budete saslušani, sud može da:

- odredi da budete prinudno dovedeni od strane policije i da platite troškove dovođenja;
- Vas kazni novčanom kaznom: u parničnom postupku od 10.000,00 do 150.000,00 dinara, a u krivičnom postupku do 100.000,00 dinara;
- odredi da platite sve troškove odlaganja suđenja koje ste prouzrokovali nedolaskom.

Da li sam uvek u obavezi da svedočim?

Obavezu odazivanja pozivu trebalo bi razlikovati od obaveze svedočenja. Sudija koji rukovodi postupkom odlučuje da li imate obavezu da svedočite.

Iako je osnovna dužnost svih da svedoče o činjenicama koje su im poznate, postoje situacije u kojima ste oslobođeni dužnosti svedočenja.

Zakonom o parničnom postupku je predviđeno da svedok samo iz određenih profesionalnih razloga ne mora da svedoči: ukoliko biste time povredili dužnost čuvanja tajne (dok ne budete oslobođeni te dužnosti) ili ako ste saznali činjenice u toku obavljanja svoje profesije (advokat, verski ispovednik).

Zakon o parničnom postupku ne oslobađa dužnosti svedočenja zbog srodničkih odnosa.

Šta bi trebalo da ponesem na suđenje?

Na suđenje obavezno ponesite važeću ličnu ispravu (ličnu kartu ili pasoš). Sa sobom ponesite i poziv, koji Vam služi da se snađete u zgradi suda, jer na njemu piše u kojoj sudnici se održava ročište na koje ste pozvani.

Bitno je da znate bonton u sudu, tj. da ne možete ući u šortsu, sandalama, papučama i slično, čak i ako je napolju veoma vruće. Pravosudna straža Vas neće pustiti u sud, što neće biti opravdan izostanak.

Nije potrebno poneti podsetnik šta treba da kažete ili izjavu koju ste unapred pripremili. Čitanje bilo kakvih unapred spremljenih izjava ili korišćenje bilo kakvih podsetnika nije dozvoljeno prilikom svedočenja.

Šta se dešava kada dođem na suđenje?

Ispred sudnice

Iako u parnici nije obavezno prisustvo stranaka, svedok može očekivati susret s licima koja učestvuju u postupku već u hodniku, pred sudnicom u kojoj se održava suđenje. Osim stranaka, suđenju prisustvuju advokati, veštaci, stručni savetnici, kao i drugi svedoci. Svi su pozvani da dođu u isto vreme, kada je predviđeno održavanje ročišta. Po pravilu, svi dolaze desetak minuta ranije. Svedoci najčešće poznaju stranke i advokate, te nije zabranjen međusobni razgovor. Ipak, nije uputno razgovarati o samom predmetu spora ispred sudnice.

Zajednički ulazak u sudnicu

Po pravilu, zaposleni u sudu pozivaju sve učesnike, pa i svedoka, da uđu u sudnicu, time što prozivaju imena ili nazive tužioca i tuženog. Nakon što svi uđu, sudija utvrđuje ko je prisutan, kako bi utvrdio da li su ispunjeni uslovi da se održi suđenje.

Moguće odlaganje !!! U ovom trenutku se može desiti da sud odluči da se ročište odlaže, što znači da ćete ponovo morati da dođete u sud. Sudija će Vam ili na licu mesta saopštiti kada ponovo morate pristupiti, što će i uneti u zapisnik s odloženog ročišta, ili će Vam naknadno uputiti poziv.

Imajte na umu da možete tražiti da Vam se preda kopija zapisnika s tog ročišta. Kopija zapisnika Vam može biti potrebna da dokažete poslodavcu da morate ponovo u sud, što povlači odsustvo s posla.

Izlazak svedoka iz sudnice

Ukoliko se ročište održava, po pravilu, **sudija udaljava sve svedoke** iz sudnice, jer se svaki svedok ispituje bez prisustva drugih svedoka. U sudnici ostaju sudija (ili sudsko veće) sa zapisničarom, punomoćnici stranaka – advokati, i stranke (ako su prisutne). Nakon što sud sasluša izjašnjenje stranaka ili njihovih punomoćnika o daljem nastavku postupka, sudija, preko zapisničara, poziva svedoka da uđe u sudnicu. Zato je veoma važno da sačekate svoj red svedočenja (koji se ne zna unapred!) ispred sudnice, ne udaljavajući se.

Ulazak svedoka u sudnicu radi davanja iskaza

Kada Vas sud prozove imenom i prezimenom, ulazite u sudnicu i pristupate svedočenju. Sud će Vas prvo identifikovati, odnosno zatražiti Vašu ličnu ispravu. Sudija će Vas podučiti gde da stanete. Vi, kao svedok, ne sedite u sudnici, već dajete svoj iskaz stojeći pred sudijom. Sudija će Vam saopštiti sva prava i obaveze koja imate u vezi sa svedočenjem. To znači da će Vam saopštiti da imate pravo da ne odgovarate na neka pitanja, da ste dužni da govorite istinu i da je davanje lažnog iskaza krivično delo.

Kako me sudija saslušava?

Pored imena i prezimena, sudija će, na samom početku saslušavanja, zatražiti informacije o Vama (ime oca, godina i mesto rođenja, prebivalište, porodični status, stručna sprema, zanimanje, kao i odnos sa strankama u postupku).

Sud će Vas zatim pozvati da usmeno iznesete sve ono što Vam je poznato o predmetu spora. Pitaće Vas da li znate zbog čega ste pozvani. Ukoliko Vam nije jasno, sudija će u kratkim crtama predstaviti o čemu je potrebno da govorite. Svoj iskaz iznosite neometano, ali je bitno da znate da Vam sudija može postavljati potpitanja radi razjašnjenja bitnih činjenica i može usmeravati svedočenje na ono što je važno za konkretan predmet. Sud će Vas uvek pitati otkud Vam je poznato ono o čemu svedočite, tj. da li ste prisustvovali događaju koji opisujete ili ste saznali od drugih o njemu.

Ono što je takođe bitno da znate jeste da se Vaša izjava unosi u zapisnik. Sudija najčešće ponavlja ono što govorite i diktira zapisničaru šta da unese u zapisnik. Ukoliko Vam se učini da sudija pogrešno prenosi zapisničaru neku Vašu izjavu, slobodno reagujte i zamolite da se greška ispravi.

Da li mi, pored sudije, još neko postavlja pitanja?

Nakon što iznesete sve o samom predmetu spora, stranke ili njihovi advokati mogu da Vam postavljaju pitanja. To rade tako što usmeno postavljaju pitanje sudiji, a sudija ga ponovi Vama. Odgovore dajete tako što se obraćate sudiji.

Morate znati da je sud dužan da vodi računa da pitanja koja Vam se postavljaju:

- budu jasna, određena i razumljiva;
- ne smeju sadržati obmanu, niti se zasnivati na pretpostavci da ste izjavili nešto što niste;
- ne smeju predstavljati navođenje na odgovor.

Šta ako ne želim da odgovorim na određeno pitanje?

- Često se dešava da svedočenje zadire u određene privatne stvari koje mogu imati negativne posledice. Zakon o parničnom postupku stoga predviđa mogućnost uskraćivanja odgovora na pojedina pitanja.

- Dakle, i kada niste oslobođeni dužnosti svedočenja, ne morate odgovarati na pitanja ako biste odgovorom izložili sebe ili bliska lica (lice s kojim živite u braku, vanbračnoj ili drugoj trajnoj zajednici života, srodnike po krvi u pravoj liniji, u pobočnoj liniji do trećeg stepena i srodnike po tazbini do drugog stepena zaključno, usvojenika i usvojitelja) **teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti ili krivičnom gonjenju.**

Šta ako se naknadno nečega setim?

Sve dok se ne završi postupak Vašeg saslušavanja, odnosno do trenutka kada sud konstatuje da nema više pitanja za svedoka, možete dopuniti svoj iskaz usmenom molbom sudiji. Može se desiti da se punomoćnici stranaka protive takvoj dopuni, ali je na sudu da oceni koliko je ona bitna za razjašnjenje činjenica.

Kraj svedočenja

Po pravilu, svedočenje se završava na jednom ročištu. Sudija konstatuje da nema više pitanja za određenog svedoka, koga na kraju poučava da može potraživati naknadu troškove za dolazak na sud (npr. nužni troškovi prevoza). Svedok je dužan da odmah saopšti sudiji da li potražuje te troškove, za koje je potrebno dostaviti dokaze. Sudija saopštava svedoku da može da napusti sudnicu.

Da li će mi biti plaćeni troškovi koje imam da dođem na sud?

Ukoliko ste imali troškove odazivanja svedočenju, nakon svedočenja možete tražiti naknadu troškova. U protivnom, gubite pravo na naknadu. Troškove morate precizirati, tj. tačno navesti koji su troškovi u pitanju – putni

troškovi, troškovi smeštaja i ishrane ili izgubljena zarada. Putni troškovi se nadoknađuju po ceni najekonomičnijeg sredstva javnog prevoza, na osnovu visine cene autobuske karte, a ukoliko nije moguće doći na svedočenje sredstvom javnog prevoza, ili javni prevoz nije dostupan, onda se putni troškovi nadoknađuju prema broju kilometara, računajući najkraći put. Kilometraž se određuje po ceni od 10% od cene najkvalitetnijeg litra goriva po pređenom ili započetom kilometru. Svedok koji ima pravo na besplatnu vožnju u javnom prevozu nema pravo na naknadu ovih troškova. Troškovi ishrane i prenoćišta se nadoknađuju svedoku koji je van mesta prebivališta, odnosno boravišta, morao da provede više od osam sati, računajući vreme dolaska i svedočenja, a kreću se u visini cene dnevnice za službeno putovanje. Troškovi za prenoćište se kreću do visine cene noćenja s doručkom u hotelu sa 4 zvezdice. Troškove izgubljene zarade nadoknađuje poslodavac, koji može da zahteva od suda refundaciju iznosa koji je po ovom osnovu isplatio zaposlenom, odnosno svedoku. Zemljoradniku, preduzetniku i licu koje na drugi način ostvaruje zaradu, naknada se obračunava u skladu s izgubljenim vremenom, u skladu sa zakonom, pri čemu se vodi računa o vrsti delatnosti.

Saslušan sam kao svedok.

Zbog čega me ponovo zovu?

Ukoliko se Vaš iskaz razlikuje od iskaza drugih svedoka, morate znati da sud može sprovesti suočenje. Suočenje je dijalog koji vodite pred sudom s drugim licem, s ciljem da dokažete da je Vaš iskaz istinit. Sud svoje uverenje u vezi sa suočenjem gradi na osnovu Vaše argumentacije, držanja i gestikulacije. Stoga je jako bitno da ostanete dosledni u svom iskazu, gledate u oči lice s kojim se suočavate i da pokažete nepokolebljivost.

SVEDOČENJE U KRIVIČNOM POSTUPKU

Kako se dostavlja poziv za svedočenje?

Osnovno pravilo je da se sudski pozivi dostavljaju neposredno licu na koje se odnosi poziv, i to na prijavljenoj adresi prebivališta ili boravišta (podaci upisani u ličnoj karti).

Sudski poziv se dostavlja u koverti koja s jedne strane ima podatke o primaocu poziva, delovodni broj i pečat suda koji ga šalje, a na drugoj strani dostavnicu koju, kada potpišemo, službeno lice suda vraća u sud kao dokaz da smo primili poziv.

Sud dostavlja pozive putem službenog lica suda – dostavljača, ali to može učiniti i putem pošte ili druge organizacije registrovane za poslove dostavljanja pismena, organa lokalne samouprave, telekomunikacionim ili elektronskim putem, posredstvom drugog državnog organa i, izuzetno, posredstvom policije.

Ukoliko ste već bili na glavnom pretresu – suđenju, ali je potrebno ponovo da dođete, sud može i usmeno saopštiti dan i čas narednog glavnog pretresa, što će se konstatovati u zapisniku. Nakon toga, svjedok će se smatrati uredno pozvanim i neće dobiti novi poziv.

Imajući u vidu da se često događa da poziv nije moguće lično uručiti licu kome je upućen, Zakonik o krivičnom postupku propisuje pravila kada se smatra da ste uredno pozvani, iako

niste lično primili poziv, što je značajno zbog zloupotrebe i izbegavanja prijema poziva.

Slede situacije u kojima se smatra da je izvršeno dostavljanje.

- Ukoliko se lice kojem je namenjeno pismeno ne zatekne na prijavljenoj adresi prebivališta ili boravišta, poziv se predaje punoletnom članu domaćinstva, koji je dužan da primi poziv.
- Ukoliko na prijavljenoj adresi nema nikoga, pismeno se može predati portiru, susedu ili predsedniku kućnog saveta, ako oni na to pristanu.
- Pismeno se može dostaviti **i na radnom mestu**, ali ukoliko se zaposleni na koga se odnosi sudski poziv ne zatekne tamo, poziv se može predati licu ovlašćenom za prijem pošte, koje je dužno da primi poziv, ili licu koje je tamo zaposleno, ali samo ako ono na to pristane.
- Ukoliko lice koje je dužno da primi pismeno odbije da to učini, dostavljač će to zabeležiti na dostavnici, navodeći dan, čas i razlog odbijanja prijema, te će ostaviti poziv u stanu lica ili na radnom mestu.
- Ukoliko lice koje nije dužno da primi pismeno odbije prijem poziva, dostavljač će ostaviti obaveštenje da će se pismo istaći na oglasnoj tabli suda. Po proteku roka od 8 dana, smatraće se da je poziv uredno uručen licu kome je upućen. Pismo se može preuzeti u svakom trenutku tokom radnog vremena suda.
- Ukoliko nikog ne zatekne na prijavljenoj adresi ili radnom mestu, dostavljač će ostaviti obaveštenje da će pismo biti istaknuto na oglasnoj tabli suda.

- Ukoliko odbijete da primite poziv koji je naslovljen na Vas, dostavljač će to zabeležiti na dostavnici i time se smatra da Vam je poziv uručen.

Da li moram da se odazovem pozivu?

Ako ste primili sudski poziv ili Vam je dostavljen na neki od prethodno navedenih načina, **imate obavezu da se odazovete pozivu u vreme i mesto koji su navedeni u pozivu.**

Ukoliko iz opravdanih razloga (zdravstvenih, putovanja i sl.) niste u mogućnosti da se odazovete pozivu suda, **sud morate obavestiti o razlozima nedolaska i za to dostaviti dokaze.** U suprotnom, možete snositi posledice neopravdanog odsustva.

Koje su posledice nedolaska u sud?

Ukoliko se ne odazovete na poziv suda ili ne opravdate izostanak, pa čak i ako se neopravdano udaljite s mesta na kojem treba da budete saslušani, sud može da:

- ▶ odredi da budete prinudno dovedeni od strane policije i da platite troškove dovođenja;
- ▶ Vas kazni novčanom kaznom do 100.000,00 dinara;
- ▶ odredi da platite sve troškove odlaganja suđenja koje ste prouzrokovali nedolaskom.

Da li sam uvek u obavezi da svedočim?

Obavezu odazivanja pozivu bi trebalo razlikovati od obaveze svedočenja. Sudija koji rukovodi postupkom odlučuje da li imate obavezu da svedočite.

Iako je osnovna dužnost svih da svedoče o činjenicama koje su im poznate, postoje situacije u kojima ste oslobođeni dužnosti svedočenja.

Zakonik o krivičnom postupku predviđa slučajeve u kojima niste u obavezi da svedočite.

- Isključenje od dužnosti svedočenja
 - ▶ Isključeni ste od dužnosti svedočenja ako biste svedočenjem povredili dužnost čuvanja tajnog podatka ili profesionalne tajne, ukoliko Vas nadležni organ nije oslobodio te dužnosti.
- Oslobođeni ste dužnosti svedočenja u sledećim situacijama:
 - ▶ ako s okrivljenim živite u braku, vanbračnoj ili drugoj trajnoj zajednici života;
 - ▶ ako ste srodnik okrivljenog po krvi u pravoj liniji, u pobočnoj liniji do trećeg stepena i srodnik po tazbini do drugog stepena zaključno;
 - ▶ ako ste usvojenik i usvojitelj okrivljenog.

Sud je dužan da sazna u kakvom ste srodstvu s okrivljenim pre početka svedočenja.

Šta ako neko pokuša da utiče na moje svedočenje?

Pored zaštite tokom suđenja, obezbeđena je i krivičnopravna zaštita svedoka od određenih vidova uticaja. Naime, članom 336 Krivičnog zakonika predviđeno je krivično delo *sprečavanje i ometanje dokazivanja*. To krivično delo, između ostalog, vrši onaj ko svedoku učini ili obeća poklon ili drugu korist, ili primeni silu ili pretnju u nameri da to lice, davanjem lažnog iskaza ili nedavanjem iskaza, utiče na ishod postupka. Zaprećena kazna za ovo krivično delo je zatvor od šest meseci do pet godina.

Da li mogu da dobijem zaštitu od suda kad svedočim i iz kojih razloga?

Osnovna dužnost suda je da svakog učesnika u postupku zaštiti od uvrede, pretnje i svakog drugog napada. Pored toga, sud u krivičnom postupku može odrediti svedoku status posebno osetljivog svedoka.

Da li će neko dobiti taj status zavisi od uzrasta, životnog iskustva, načina života, zdravstvenog stanja, prirode, načina i posledica izvršenog krivičnog dela, odnosno drugih okolnosti koje utiču na osetljivost svedoka.

Ukoliko dobijete status posebno osetljivog svedoka, pravila o ispitivanju su drugačija, pa tako sud može da odluči:

- da se pitanja postavljaju samo preko suda, i to s posebnom pažnjom;
- da ispitivanju može prisustvovati psiholog, socijalni radnik ili drugo stručno lice;

- da se ispitivanje sprovede bez prisustva stranaka, upotrebom tehničkih sredstava za prenos slike i zvuka, u stanu svedoka ili u posebnoj prostoriji u sudu.

Posebno osetljivi svedok ne može biti suočen s okrivljenim, osim ako to sâm okrivljeni zahteva, a organ postupka dozvoli, vodeći računa o stepenu osetljivosti svedoka i o pravima odbrane.

U veoma izuzetnim slučajevima, npr. kada se svedoči o organizovanom kriminalu, postoji mogućnost da dobijete status tzv. zaštićenog svedoka. Ako postoje okolnosti koje ukazuju da bi svedok davanjem iskaza ili odgovorom na pojedina pitanja sebe ili sebi bliska lica izložio opasnosti po život, zdravlje, slobodu ili imovinu većeg obima, sud može rešenjem o određivanju statusa zaštićenog svedoka **odobriti jednu ili više mera posebne zaštite.**

Mere posebne zaštite obuhvataju ispitivanje zaštićenog svedoka pod uslovima i na način koji obezbeđuju **da se njegova istovetnost ne otkrije javnosti**, a izuzetno ni okrivljenom i njegovom braniocu, u skladu s ovim zakonikom.

Šta se dešava kada dođem na suđenje?

Odgovor na ovo pitanje potražite na strani 17, pod odeljkom Svedočenje u parničnom postupku – Šta se dešava kada dođem na suđenje (Ispred sudnice, Zajednički ulazak u sudnicu, Izlazak svedoka iz sudnice, Ulazak svedoka u sudnicu radi davanja iskaza).

„Zaklinjem se svojom čašću da ću o svemu što budem pitan govoriti samo istinu i da ništa od onoga što mi je poznato neću prećutati.“

Kako izgleda postupak saslušavanja svedoka?

Zakletva je obavezna u krivičnom postupku. Maloletni svedoci i svedoci koji zbog duševnog stanja ne mogu da shvate značaj zakletve, izuzeti su od polaganja zakletve u krivičnom postupku.

Kada Vas sud prozove i pristupite svedočenju, prvo će Vas identifikovati, a potom je u obavezi da Vam saopšti sva prava koja imate u postupku.

Nakon toga, polažete zakletvu koja glasi:

„Zaklinjem se svojom čašću da ću o svemu što budem pitan govoriti samo istinu i da ništa od onoga što mi je poznato neću prećutati.“

Sud će Vas zatim pozvati da usmeno iznesete sve ono što Vam je poznato o predmetu suđenja. Svoj iskaz iznosite neometano, ali je bitno da znate da Vam sudija može postavljati potpitanja radi razjašnjenja bitnih činjenica i da može usmeravati svedočenje na ono što je važno za konkretan predmet.

U krivičnom postupku postoji osnovno i unakrsno ispitivanje. Osnovno ispitivanje znači da Vam pitanja postavlja strana koja je i predložila da budete ispitani. Unakrsno ispitivanje vrši suprotna strana i po pravilu ima za cilj da ospori Vaše svedočenje, tačnije, opovrgne neku činjenicu o kojoj ste se izjašnjavali. Stoga je veoma bitno da ostanete mirni, koncentrisani i da dajete precizne odgovore prilikom unakrsnog ispitivanja. Bitno je da znate da uvek možete tražiti pojašnjenje pitanja

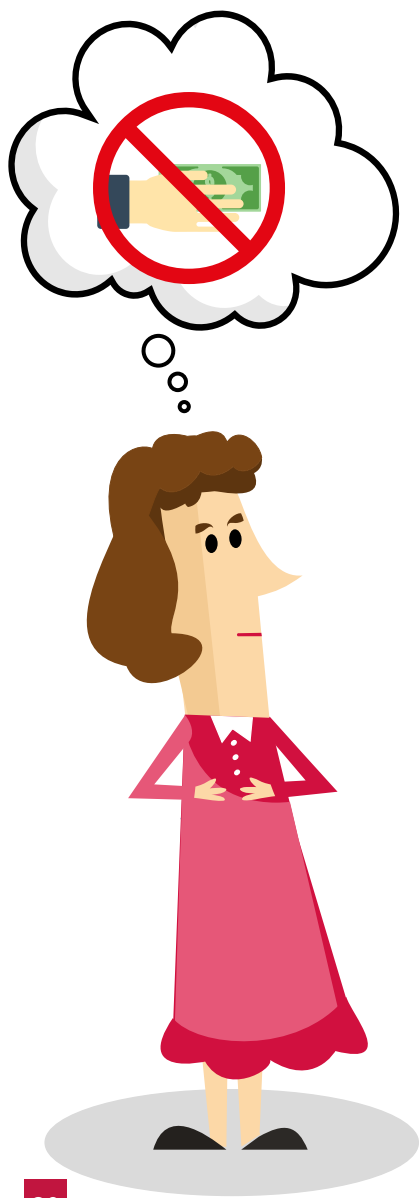
ukoliko niste sigurni da ste ga razumeli. Nikada ne treba da se izjašnjavate o činjenicama u koje niste sigurni, jer to može dovesti do ozbiljnih posledica ili dovesti u pitanje verodostojnost Vašeg iskaza.

Šta ako ne želim da odgovorim na određeno pitanje?

I kada niste oslobođeni dužnosti svedočenja, ne morate odgovarati na pitanja ako biste odgovorom izložili sebe ili bliska lica (lice s kojim živite u braku, vanbračnoj ili drugoj trajnoj zajednici života, srodnike po krvi u pravoj liniji, u pobočnoj liniji do trećeg stepena i srodnike po tazbini do drugog stepena zaključno, usvojenika i usvojitelja) **teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti ili krivičnom gonjenju.**

Saslušan sam kao svedok. Zbog čega me ponovo zovu?

Ukoliko se Vaš iskaz razlikuje od iskaza drugih svedoka, morate znati da sud može sprovesti suočenje. Suočenje je dijalog koji vodite pred sudom s drugim licem, s ciljem da dokažete da je Vaš iskaz istinit. Sud svoje uverenje u vezi sa suočenjem gradi na osnovu Vaše argumentacije, držanja i gestikulacije. Stoga je jako bitno da ostanete dosledni u svom iskazu, gledate u oči lice s kojim se suočavate i da pokažete nepokolebljivost.

SVEDOČENJE U PREKRŠAJNOM POSTUPKU

Zakon o prekršajima predviđa da se u svojstvu svedoka mogu javiti lica koja mogu da daju određena saznanja o učiniocu, prekršaju ili nekim drugim važnim okolnostima. Kao svedok se može pojaviti i oštećeno lice.

Šta ako se ne odazovem pozivu suda?

Ukoliko se ne odazovete na poziv suda ili ne opravdате izostanak, pa čak i ako se neopravdano udaljite s mesta na kojem treba da budete saslušani, sud može da:

- odredi da budete prinudno dovedeni od strane policije i da platite troškove dovođenja;
- Vas kazni novčanom kaznom od 10.000 do 50.000,00 dinara;
- odredi da platite sve troškove odlaganja suđenja koje ste prouzrokovali nedolaskom.

Da li sam uvek u obavezi da svedočim?

Obavezu odazivanja pozivu bi trebalo razlikovati od obaveze svedočenja. Sudija koji rukovodi postupkom odlučuje da li imate obavezu da svedočite.

Iako je osnovna dužnost svih da svedoče o činjenicama koje su im poznate, postoje situacije u kojima ste oslobođeni dužnosti svedočenja.

- Ne može se saslušati kao svedok lice koje bi svojim iskazom povredilo dužnost čuvanja službene ili vojne tajne, dok ga nadležni organ ne oslobodi te dužnosti, i branilac okrivljenog o onome što mu je okrivljeni kao svom braniocu poverio, osim ako to sâm okrivljeni zahteva.
- Oslobođeni su od dužnosti svedočenja bračni drug okrivljenog; srodnici okrivljenog po krvi u pravoj liniji, srodnici u pobočnoj liniji do trećeg stepena zaključno, kao i srodnici po tazbini do drugog stepena zaključno; usvojenik i usvojitelj okrivljenog; verski ispovednik o onome što mu je okrivljeni ispovedio.
- Maloletno lice koje, s obzirom na uzrast i duševnu razvijenost, nije sposobno da shvati značaj prava da ne mora svedočiti ne može se saslušati kao svedok, osim ako to sâm okrivljeni zahteva.

Imam još mnogo pitanja.

Gde da pronađem odgovor?

Na sva pitanja o svedočenju u prekršajnom postupku možete konsultovati odgovore iz glave Svedočenje u parničnom postupku i Svedočenje u krivičnom postupku. Zakon o prekršajima gotovo na identičan način uređuje prava i obaveze svedoka kao Zakon o parničnom postupku i Zakonik o krivičnom postupku, koji daju mnoge odgovore na Vaša pitanja.

SVEDOČENJE U UPRAVNOM POSTUPKU

Svedok u upravnom postupku može biti svako lice za koje se smatra da ima saznanja o određenim činjenicama i koje svoja saznanja može da saopšti.

Ko, kada i kako dostavlja poziv za svedočenje?

Organ je dužan da najmanje 8 dana pre usmene rasprave dostavi poziv svedoku.

U pozivu se označava naziv organa koji je izdao poziv, lično ime i adresa lica koje se poziva, mesto i vreme dolaska pozvanog, predmet zbog kojeg se poziva i u kom svojstvu (kao svedok) i šta pozvani treba da pribavi, odnosno podnese.

Šta se dešava ako odbijem da primim poziv?

Ako primalac pismena odbije uručenje, službeno lice organa ili poštanski operator (dostavljač) o tome sačinjava belešku i potom ostavlja obaveštenje na mestu na kome je pismeno trebalo da bude uručeno, u kome naznačava lično ime primaoca, podatke kojim se pismeno identifikuje, prostoriju unutar organa u kojoj pismeno može da se preuzme, rok u kome se može izvršiti preuzimanje i datum kada je obaveštenje ostavljeno.

Smatra se da je lično dostavljanje izvršeno kada istekne 15 dana od kad je obaveštenje ostavljeno na mestu na kome je pismeno trebalo da bude uručeno.

Šta se dešava kada nikoga nema kod kuće?

Ako službeno lice organa ili poštanski operator (dostavljač) **ne zatekne** primaoca pismena na adresi na kojoj je trebalo da mu se uruči pismeno, dostavljač će ponovo pokušati dostavu u roku od 24 sata. Ako se primalac pismena ponovo ne zatekne na adresi na kojoj je trebalo da mu se uruči pismeno, dostavljač o tome sačinjava belešku i potom ostavlja obaveštenje na mestu na kome je pismeno trebalo da bude uručeno, u kome naznačava lično ime primaoca, podatke kojim se pismeno identifikuje, prostoriju unutar organa u kojoj pismeno može da se preuzme, rok u kome se preuzimanje može izvršiti i datum kada je obaveštenje ostavljeno.

Smatra se da je lično dostavljanje izvršeno **kada istekne 15 dana** od kad je obaveštenje ostavljeno na mestu na kome je pismeno trebalo da bude uručeno.

Da li članovi moje porodice i moje kolege koje zatekne dostavljač na adresi moraju da prime poziv?

Ako Vas nisu našli na adresi, poziv može da bude uručen drugom licu koje prihvati da Vam ga potom preda. Dostavljač će najpre tražiti da to učini punoletni član Vašeg domaćinstva. Takođe, poziv će se predati licu koje radi s Vama, ako je poziv upućen na Vaše radno mesto.

Lice koje prima poziv potpisuje dostavnicu. Dostavljač unosi u dostavnicu i odnos tog lica s Vama, kao i datum uručenja poziva.

Ako drugo lice ne prihvati da mu se poziv uruči, poziv se ostavlja na mestu na kojem je trebalo da Vam bude uručen, a vreme i datum ostavljanja poziva i rok posle koga se smatra da je dostavljanje izvršeno naznačavaju se na koverti i u dostavnici.

Smatra se da Vam je dostavljen poziv kada istekne 15 dana od kad je poziv uručen drugom licu ili od kada je poziv ostavljen na mestu na kome je trebalo da Vam se uruči.

Da li moram da se odazovem pozivu?

Ako ste primili poziv da svedočite u upravnom postupku, ili Vam je dostavljen na neki od prethodno navedenih načina, **imate obavezu da se odazovete pozivu u vreme i mesto koji su navedeni u pozivu.**

Ukoliko iz opravdanih razloga (zdravstvenih, putovanja i sl.) niste u mogućnosti da se odazovete pozivu, **morate obavestiti organ o razlozima nedolaska i za to dostaviti dokaze.** U suprotnom, možete snositi posledice neopravdanog odsustva.

Ukoliko iz opravdanih razloga niste u mogućnosti da dođete u prostorije organa ni u nekom dužem vremenskom periodu (npr. zbog starosti, bolesti), potrebno je obavestiti upravni organ o tome i za to dostaviti dokaze. Ovlašćeno lice može odlučiti da Vas ispita van prostorija (u stanu ili drugom mestu koje Vam odgovara) ili putem tehničkih sredstava za prenos slike i zvuka, ako organ ima tehničke mogućnosti da zakaže videokonferencijsku usmenu raspravu.

Koje su posledice nedolaska u prostorije organa?

Ukoliko se ne odazovete na poziv organa ili ne opravdate izostanak, pa čak i ako se neopravdano udaljite s mesta na kojem treba da budete saslušani, organ koji vodi postupak može da:

- odredi da budete prinudno dovedeni od strane policije i da platite troškove dovođenja;
- Vas kazni novčanom kaznom do iznosa prosečne mesečne zarade po zaposlenom, s porezima i doprinosima, koja je ostvarena u Republici Srbiji u prethodnom mesecu, prema podacima organa nadležnog za poslove statistike (npr. 2019. godine, to je do 77.000,00 dinara)
- odredi da platite sve troškove odlaganja usmene rasprave koje ste prouzrokovali nedolaskom.

Sud će poništiti novčanu kaznu rešenjem i ne morate je platiti ako naknadno, prilikom odazivanja na novi poziv, podnesete dokaz da ste opravdano odsustvovali s prethodne zakazane usmene rasprave.

Da li sam uvek u obavezi da svedočim?

Obavezu odazivanja pozivu bi trebalo razlikovati od obaveze svedočenja. Ovlašćeno lice koje vodi postupak odlučuje da li imate obavezu da svedočite.

Iako je osnovna dužnost svih da svedoče o činjenicama koje su im poznate, postoje situacije u kojima ste oslobođeni dužnosti svedočenja.

Ne sme da se sasluša kao svedok, i dužno je da uskrati svedočenje, lice koje bi svedočenjem povredilo **obavezu čuvanja državne tajne** dok ga nadležni organ toga ne oslobodi. To praktično znači da je ovlašćenom licu zabranjeno da saslušava bilo koga o državnoj tajni.

Šta ako ne želim da odgovorim na određeno pitanje?

Svedok ima pravo da uskrati svedočenje o:

- pojedinim pitanjima – ako bi odgovorom izložio teškoj sramoti, znatnoj imovinskoj šteti ili krivičnom gonjenju sebe, krvnog srodnika u pravoj liniji, a u pobočnoj liniji do trećeg stepena zaključno, supružnika, vanbračnog partnera, tazbinskog srodnika do drugog stepena zaključno, pa i kada je bračna zajednica prestala, staratelja ili šticećenika, usvojitelja ili usvojenika;
- pojedinim pitanjima – ako bi odgovorom povredio pravo ili obavezu da čuva tajnu utvrđenu saglasno zakonu i propisima koji uređuju tajnost podataka, odnosno poslovnu ili profesionalnu tajnu;
- činjenicama koje je saznao kao punomoćnik, verski ispovednik, lekar ili vršeći drugi poziv, ako je obavezan da čuva kao tajnu ono što je saznao.

Svedok **može da uskrati svedočenje i o drugim činjenicama ako navede važne razloge i učini ih barem verovatnim**. Opasnost od imovinske štete ne daje svedoku pravo da uskrati svedočenje o pravnim poslovima kojima je prisustvovao kao svedok, posrednik ili zapisničar, o radnjama koje

su u vezi sa spornim odnosom, a koje je preduzeo kao pravni prethodnik ili zastupnik stranke, kao i u slučaju kada posebni propisi obavezuju svedoka da podnese prijavu ili dâ izjavu o nekim radnjama.

Šta se dešava kada dođem na usmenu raspravu?

Sâm proces svedočenja je manje formalan u organima uprave nego u sudu, jer se svedočenje ređe primenjuje u upravnom postupku, a ovlašćena lica u različitim organima imaju različit pristup načinu sprovođenja ovog postupka. Dakle, nekada je dovoljno da pokucate na vrata kancelarije u kojoj ćete biti saslušani, javite se da dolazite zbog poziva da budete svedok i da usmeno saslušate uputstvo ovlašćenog lica.

Svedok može očekivati susret s licima koja učestvuju u postupku već u hodniku, pred kancelarijom u kojoj se održava usmena rasprava. Osim stranke, suđenju prisustvuju advokati, veštaci, stručni savetnici, kao i drugi svedoci. Svi su pozvani da dođu u isto vreme, kada je predviđeno održavanje ročišta. Po pravilu, svi dolaze desetak minuta ranije. Svedoci najčešće poznaju stranku i advokata, te nije zabranjen međusobni razgovor. Ipak, nije uputno razgovarati o samom predmetu ispred kancelarije.

Ovlašćeno lice će pozivati sve učesnike, pa i svedoka, da uđu. Nakon što svi uđu, ovlašćeno lice utvrđuje ko je sve prisutan, kako bi utvrdio da li su ispunjeni uslovi da se održi usmena rasprava.

Ukoliko se ročište održava, saopštiće Vam da li je potrebno da izađete ispred kancelarije, što je po pravilu neophodno ukoliko ima više svedoka, jer se svaki svedok ispituje bez prisustva drugih svedoka. Važno je da sačekate svoj red svedočenja (koji se ne zna unapred!) ispred kancelarije, ne udaljavajući se.

Kako me ovlašćeno lice saslušava?

Kada Vas ovlašćeno lice prozove imenom i prezimenom, ulazite u kancelariju i pristupate svedočenju. Pored imena i prezimena, ovlašćeno lice će, na samom početku saslušavanja, zatražiti informacije o Vama (lično ime, broj lične karte, prebivalište ili boravište i podatke o odnosu sa strankom). Ovlašćeno službeno lice potom poučava svedoka o tome u kojim slučajevima sme da uskrati svedočenje, kao i da je davanje lažnog iskaza krivično delo.

Ovlašćeno lice će Vas zatim pozvati da usmeno iznesete sve što Vam je poznato o predmetu. Pitaće Vas da li znate zbog čega ste pozvani. Ukoliko Vam nije jasno, ovlašćeno lice će u kratkim crtama predstaviti o čemu je potrebno da govorite. Svoj iskaz iznosite neometano, ali je bitno da znate da Vam ovlašćeno lice može postavljati potpitanja radi razjašnjenja bitnih činjenica i može usmeravati svedočenje na ono što je važno za konkretan predmet. Ovlašćeno lice će Vas uvek pitati otkud Vam je poznato ono o čemu svedočite, tj. da li ste prisustvovali događaju koji opisujete ili ste saznali od drugih o njemu.

Ono što je takođe bitno da znate jeste da se Vaša izjava unosi u zapisnik. Ovlašćeno lice najčešće ponavlja ono što govorite i diktira zapisničaru šta da unese u zapisnik. Ukoliko Vam se učini da ovlašćeno lice pogrešno prenosi zapisničaru neku Vašu izjavu, slobodno reagujte i zamolite da se greška ispravi.

Da li mi, pored ovlašćenog lica, još neko postavlja pitanja?

Nakon što iznesete sve o samom predmetu, stranka ili više stranaka i njihovi advokati mogu da Vam postavljaju pitanja. To rade tako što

usmeno postave pitanje ovlašćenom licu, a onda Vam ga ono ponovi. Odgovore dajete tako što se obraćate ovlašćenom licu.

Morate znati da je ovlašćeno lice dužno da vodi računa da pitanja koja Vam se postavljaju:

- budu precizna i razumljiva;
- ne smeju sadržati obmanu, niti se zasnivati na pretpostavci da ste izjavili nešto što niste;
- ne smeju predstavljati navođenje na odgovor.

To znači da bi ovlašćeno lice u ovim slučajevima moralo da donese rešenje kojim ne dozvoljava stranci da Vam postavi takvo pitanje. Ovlašćeno lice je ono koje vodi ispitni postupak i koje je dužno da zaštiti Vaša prava u postupku.

Kako da znam da je kraj svedočenja?

Po pravilu, svedočenje se završava na jednom ročištu. Ovlašćeno lice konstatuje da nema više pitanja za određenog svedoka, koga na kraju poučava da može potraživati naknadu troškova za dolazak na usmenu raspravu (npr. nužni troškovi prevoza). Svedok je dužan da odmah saopšti ovlašćenom licu da li potražuje te troškove, ili da najkasnije u roku od 8 dana od kraja svedočenja podnese pisani zahtev za naknadu troškova uz dokaze o njima. Ovlašćeno lice saopštava svedoku da može da napusti službene prostorije organa.

Da li će mi biti plaćeni troškovi koje imam da dođem u službene prostorije organa?

Svedoci imaju pravo na naknadu stvarnih troškova koji su nastali u vezi s postupkom. Kao svedok, dužni ste da zahtevate naknadu stvarnih troškova **odmah nakon svedočenja**, a najkasnije u roku od osam dana od završetka svedočenja, inače **gubite to pravo**. Ovlašćeno službeno lice upozorava svedoka na posledice propuštanja da postavi zahtev i unosi u zapisnik službenu belešku o tome.

U posebne troškove postupka spadaju i izdaci za putovanja svedoka, kao i za njihov boravak u mestu izvršenja pojedinih službenih radnji.

Saslušan sam kao svedok. Zbog čega me ponovo zovu?

Ukoliko se Vaš iskaz razlikuje od iskaza drugih svedoka, morate znati da ovlašćeno lice može sprovesti suočenje. Suočenje je dijalog koji vodite s drugim svedokom pred ovlašćenim licem, s ciljem da dokažete da je Vaš iskaz istinit. To se vrši tako što stojite jedan naspram drugoga, okrenuti licem u lice. Ovlašćeno lice svoje uverenje u vezi sa suočenjem gradi na osnovu Vaše argumentacije, držanja i gestikulacije. Stoga je jako bitno da ostanete dosledni u svom iskazu, gledate u oči lice s kojim se suočavate i da pokažete nepokolebljivost.

POSLEDICE LAŽNOG SVEDOČENJA

Imajući u vidu značaj svedočenja u sudskom postupku i sve negativne posledice koje može da ima lažno svedočenje, Krivični zakonik RS u članom 335 propisuje krivično delo – *davanje lažnog iskaza*.

Ukoliko ste dali lažan iskaz u disciplinskom ili upravnom postupku, odnosno u postupku pred sudom (prekršajni, parnični, vanparnični), sud Vam može izreći **kaznu zatvora do tri godine**.

Ukoliko je lažan iskaz dat u krivičnom postupku, propisana je kazna zatvora od tri meseca do pet godina, odnosno, ukoliko su nastupile naročito teške posledice za okrivljenog, zatvor od jedne do osam godina.

Međutim, ukoliko opozovete lažan iskaz pre nego što sud presudi o Vašoj krivici i kazni, sud Vas može osloboditi kazne.

Lektura i korektura
Teodora Todorić Milićević

Dizajn
Ivana Zoranović

Priprema i štampa
Dosije studio, Beograd

Tiraž
4.250

ISBN 978-86-83209-84-2

CIP – Каталогизacija у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
343.143(035)(0.034.2)

ŠTA da radim kad mi stigne poziv za svedočenje?
[Elektronski izvor] / [priredili Ivana Milovanović ... [et al.]]. –
Beograd : Komitet pravnika za ljudska prava
– YUCOM, 2019 (Beograd : Dosije studio). – tekst, slika, 1
elektronski optički disk (CD-ROM) ; 20 cm

"...u okviru projekta 'Otvorena vrata pravosuđa!..' --> kolofon.

Tiraž 4.250.

ISBN 978-86-83209-84-2

1. Миловановић, Ивана, 1983 – [приређивач, сакупљач]

а) Сведочење – Приручници

COBISS.SR-ID 279478028

